

Міністерство освіти і науки України
Житомирський державний університет імені Івана Франка

Кафедра соціальних технологій

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ «ЕТИКА
ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ »
ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ(ДЕННОЇ І ЗАОЧНОЇ
ФОРМ НАВЧАННЯ) ОПП231 СОЦІАЛЬНА РОБОТА
ПЕРШОГО (БАКАЛАВРСЬКОГО) РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Житомир – 2021

УДК 364.43:37.017:17

Рекомендовано до друку Вченою радою Житомирського державного університету імені Івана Франка (протокол № 10 від 26 травня 2023 р.)

Рецензенти:

С.Д. Поплавська – Проректор з навчальної роботи, кандидат педагогічних наук, доцента кафедри природничих та соціально-гуманітарних дисциплін Житомирського медичного інституту Житомирської міської ради.

С.М. Ситняківська – доктор педагогічних наук, професор Житомирського державного університету імені Івана Франка;

Н.М. Шикирава – методист з психологічної служби науково-методичного центру департаменту освіти Житомирської міської ради

М-54 Методичні рекомендації з освітньої компоненти «Етика професійної діяльності» для самостійної роботи здобувачів вищої освіти спеціальності 231 «Соціальна робота» першого (бакалаврського) рівня / Укладач: Залібовська-Ільніцька З. В.– Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2021. – 38 с.

Запропоновані методичні рекомендації з освітньої компоненти «Етика професійної діяльності» для самостійної роботи здобувачів вищої освіти спеціальності 231 «Соціальна робота» першого (бакалаврського) рівня містять основні вказівки, щодо вивчення теоретичного матеріалу та виконання самостійних робіт здобувачів освіти зазначеної спеціальності. Призначені для студентів спеціальності 231 «Соціальна робота» першого (бакалаврського) рівня, соціальних педагогів, фахівців соціальної сфери.

© Залібовська-Ільніцька З. В., укладач, 2023
© Житомирський державний університет імені Івана Франка

ЗМІСТ

I.Опис освітньої компоненти « Етика професійної діяльності».....	4
II.Мета, завдання освітньої компоненти, програмні результати навчання.....	4
III.Методична картка освітньої компоненти щодо самостійної роботи	7
IV.Рекомендації до організації самостійної роботи.....	10
V. Список використаних джерел.....	30
VI. Додатки.....	33

I.Опис освітньої компоненти

<i>Вид заняття</i>	<i>Кількість годин (денна/ заочна)</i>
Лекції	22 / 4
Практичні заняття	30 / 6
Лабораторні заняття	-
Самостійна та індивідуальна робота	68 / 110

II. Мета, завдання освітньої компоненти, програмні результати навчання

Мета вивчення освітньої компоненти:

Формування у майбутніх соціальних працівників системного знання про основні положення професійної етики, етичний вимір особистісних якостей соціального працівника, правила етичної комунікації, міжнародні та вітчизняні етичні стандарти соціальної роботи

Основними завданнями вивчення освітньої компоненти є:

сформуванню усвідомлення важливості етичних засад соціальної роботи; виробити системи знань про сутність етики соціальної роботи фахові цінності, етичні принципи, критерії моральності, сутність професійного обов'язку у соціальній роботі, зміст професійно-етичної культури соціального працівника, професійно-важливі якості;

розвивати творчі нахили студентів під час виконання завдань, які потребують уміння будувати етичну комунікативну взаємодію, вирішувати морально-етичні дилеми, регулювати власну поведінку у різних ситуаціях професійної діяльності;

культивувати значущі професійно-особистісні якості.

Компетентності та програмні результати навчання

Компетентності

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у соціальній сфері або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів соціальної роботи і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

СК6. Знання і розуміння організації та функціонування системи соціального захисту і соціальних служб.

СК11. Здатність до надання допомоги та підтримки клієнтам із врахуванням їх індивідуальних потреб, вікових відмінностей, гендерних, етнічних та інших особливостей.

СК12. Здатність ініціювати соціальні зміни, спрямовані на піднесення соціального добробуту.

СК14. Здатність до застосування методів менеджменту для організації власної професійної діяльності та управління

СК15. Здатність взаємодіяти з клієнтами, представниками різних професійних груп та громад.

СК17. Здатність виявляти і залучати ресурси організацій-партнерів з соціальної роботи для виконання завдань професійної діяльності.

СК20. Здатність до сприяння підвищенню добробуту і соціального захисту осіб, здійснення соціальної допомоги та надання підтримки тим, хто перебуває у складних життєвих обставинах.

Програмні результати навчання

ПР 17. Встановлювати та підтримувати взаємини з клієнтами на підґрунті взаємної довіри та відповідно до етичних принципів і стандартів соціальної роботи, надавати їм психологічну підтримку й наснажувати клієнтів.

ПР 18. Налагоджувати співпрацю з представникам різних професійних груп та громад; використовувати стратегії індивідуального та колективного представництва інтересів клієнтів.

ПР 20. Виявляти етичні дилеми та суперечності у професійній діяльності та застосовувати засоби супервізії для їх розв'язання.

ПР 21. Демонструвати толерантну поведінку, виявляти повагу до культурних, релігійних, етнічних відмінностей, розрізняти вплив стереотипів та упереджень.

Звернемо увагу, що самостійна робота сприяє формуванню соціальні навички (soft-skills)

Рис. 1 Самостійна робота сприяє формуванню соціальних навичок

Оцінювання здобувачів вищої освіти здійснюється відповідно до «Положення про критерії та порядок оцінювання навчальних досягнень

здобувачів вищої освіти Житомирського державного університету імені Івана Франка згідно з Європейською кредитною трансферно-накопичувальною системою» https://zu.edu.ua/offic/ocinjuvannya_zvo.pdf.

Оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти за всіма видами навчальних робіт проводиться за поточним, модульним та підсумковим контролюми.

Шкала оцінювання знань здобувачів вищої освіти

Оцінка за університетською шкалою		Оцінка в балах	Оцінка за шкалою ECTS	
Екзамен	Залік		Оцінка	Пояснення
<i>Відмінно</i>	<i>Зараховано</i>	90-100	A	відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок
<i>Добре</i>		82-89	B	вище середнього рівня з кількома помилками
		74-81	C	в цілому правильне виконання з певною кількістю суттєвих помилок
		64-73	D	непогано, але зі значною кількістю недоліків
<i>Задовільно</i>		60-63	E	виконання задовольняє мінімальним критеріям
<i>Незадовільно</i>	<i>Незараховано</i>	35-59	FX	з можливістю повторного складання
		1-34	F	з обов'язковим повторним курсом

Політика щодо академічної доброчесності

Політика освітньої компоненти ґрунтується на засадах академічної доброчесності <https://zu.edu.ua/academic-integrity.html> та визначається системою вимог: недопущення академічного плагіату, фальсифікації, фабрикації, списування, заборонено використання додаткових джерел інформації під час оцінювання знань (в тому числі засоби електронного зв'язку), при використанні інтернет ресурсів та інших джерел інформації здобувач вищої освіти має вказати джерело, використане під час виконання завдання, тощо.

Політика щодо відвідування

Здобувач вищої освіти зобов'язаний виконувати правила внутрішнього розпорядку університету https://zu.edu.ua/offic/pravylya_vn_rozporyadku.pdf та відвідувати навчальні заняття згідно з розкладом <https://dekanat.zu.edu.ua/cgi-bin/timetable.cgi?n=999>, дотримуватися етичних норм поведінки. Присутність

на занятті є обов'язковим компонентом оцінювання.

Забезпечення студентоцентрованого підходу та створення можливостей для навчання здобувачів вищої освіти, які не можуть відвідувати заняття з поважних причин, зокрема реалізується через «Положення про навчання студентів за індивідуальним графіком у Житомирському державному університеті імені Івана Франка». Індивідуальний графік навчання передбачає можливість вибіркового відвідування здобувачем аудиторних занять (лекційних, практичних, лабораторних, семінарських) і самостійного опрацювання матеріалу відповідних навчальних дисциплін.

Політика щодо перескладання

Якщо здобувач вищої освіти був відсутній на заняттях з будь-якої причини, то відпрацювання здійснюється у встановлені викладачем терміни. Відповідно до положення «Положення про критерії та порядок оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти Житомирського державного університету імені Івана Франка згідно з Європейською кредитною трансферно-накопичувальною системою» (нова редакція) https://zu.edu.ua/offic/ocinjuvannya_zvo.pdf кожне практичне заняття оцінюється. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані здобувачем вищої освіти у встановлені викладачем терміни.

Політика щодо дефлайнів

Викладач встановлює конкретні терміни виконання завдань. Здобувач вищої освіти, який з поважних причин (внаслідок тимчасової непрацездатності, підтвердженої довідкою закладу охорони здоров'я, або який був звільнений від занять наказом Ректора Університету) пропустив навчальні заняття зобов'язаний ліквідувати академічну заборгованість не більше ніж за місяць з моменту виходу на навчальні заняття (дня припинення поважної причини). Здобувач вищої освіти, який без поважних причин не відвідав навчальні заняття або отримав оцінку нижчу 60 балів, необхідно відпрацювати академічну заборгованість до проведення модульної контрольної роботи.

Політика щодо апеляцій

Здобувачі вищої освіти мають право на оскарження оцінки з освітньої компоненти, отриманої під час контрольних заходів. Апеляція здійснюється відповідно до «Положення про апеляцію результатів контрольних заходів у Житомирському державному університеті імені Івана Франка» https://zu.edu.ua/offic/pro_apelyacij.pdf.

Політика щодо конфліктних ситуацій

Спілкування учасників освітнього процесу (викладачі, здобувачі) відбувається на засадах партнерських стосунків, взаємопідтримки, взаємодопомоги, толерантності та поваги до особистості кожного, спрямованості на здобуття істинного наукового знання. Вирішення конфліктних ситуацій здійснюється відповідно до «Положення запобігання та протидії булінгу» <https://zu.edu.ua/offic/pol-buling.pdf>.

III. Методична картка освітньої компоненти щодо самостійної роботи

Модуль 1. Методологічні засади етики професійної соціальної роботи.

Тема 1. Сутність, предмет, об'єкт, мета та завдання етики професійної діяльності. Основні категорії етики соціальної роботи: етичні відносини, етична свідомість, етичні дії. Моральні норми і моральні правила поведінки соціального працівника. Функції етики соціально-педагогічної діяльності. Компоненти моральної свідомості соціального працівника: моральні знання, моральні переконання та моральні потреби.

Тема 2. Фахові цінності соціально-педагогічної діяльності.

Етичні принципи соціально-педагогічної діяльності. Зміст професійно-етичної культури соціального працівника як єдності процесу створення професійно-етичних цінностей і процесу засвоєння цих цінностей. Моделі прийняття рішень та професійні межі. Основні критерії моралі та моральності в професійній діяльності соціального працівника: сприяння суспільному прогресу, формування високоморальної особистості, соціальна спрямованість, співробітництво учасників процесу.

Тема 3. Класифікації груп професійно-особистісних якостей соціального працівника. Професійна культура соціального працівника. Гуманістична спрямованість соціально-педагогічної діяльності. Професіоналізм та компетентність соціального працівника. Стадії та фактори професійного становлення.

Тема 4. Етичні проблеми й дилеми як наслідок зобов'язань соціальних працівників стосовно клієнтів, колег, власної професії й суспільства в цілому.

Практичний вимір етичних дилем. Необхідність вибору між двома або більше суперечливими обов'язками й зобов'язаннями. Інтеріоризоване володіння фахівцем із соціальної роботи принципами етики соціального працівника й цінностями професії. Етичний імператив спрямований не тільки на клієнта, але, і насамперед, на особистісну сферу самого фахівця із соціальної роботи.

Тема 5. Основи спілкування соціального працівника як невід'ємна риса професійної компетентності.

Стили спілкування. Компоненти вербальної комунікації. Фактори ефективного слухання, типологія «поганих слухачів». Особливості невербальної комунікації: функції невербальних повідомлень; аналіз основних каналів невербальної комунікації; проблема інтерпретації невербальної поведінки; комунікативні бар'єри.

Модуль 2. Міжнародні та вітчизняні етичні стандарти соціальної роботи

Тема 6. Історія створення (розробки) Етичного кодексу спеціалістів із соціальної роботи України.

Зміст Етичного кодексу спеціалістів із соціальної роботи України. Вітчизняні нормативно-правові документи, що визначають етичні цінності соціально-педагогічної діяльності.

Тема 7. Зміст та складові частини документу «Етика соціальної роботи: принципи і стандарти»

Міжнародна декларація етичних принципів соціальної роботи (принципи, проблемні галузі, методи розв'язання проблем). Міжнародні етичні стандарти соціальних працівників (загальні стандарти етичної поведінки, стандарти поведінки соціального працівника стосовно клієнтів, стандарти стосунків соціального працівника з установами й організаціями, стандарти поведінки соціального працівника стосовно колег, стандарти професії соціального працівника).

Тема 8. Філософія та еволюція прав людини.

Основи концепції прав людини. Взаємозв'язок прав людини та соціальної роботи. Міжнародні документи, в яких відображені ціннісно-етичні пріоритети:

- Загальна декларація прав людини, 1948 р.
- Міжнародні пакти про права людини: Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права, 1966 р. Міжнародний пакт про громадянські й політичні права, 1966 р.
- Міжнародна конвенція про ліквідацію всіх форм расової дискримінації, 1965р.
- Конвенція ООН про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок, 1979 р.
- Конвенція ООН про права дитини, 1989 р.
- Міжнародна декларація етичних принципів соціальної роботи.
- Міжнародні етичні стандарти соціальних працівників, 1994 р.

Тема 9. Теоретичні аспекти Цілей сталого розвитку.

Побудова миролюбного і відкритого суспільства як пріоритетний напрямок соціальної роботи. Етичні дилеми забезпечення здорового способу життя та сприяння благополуччю в Україні.

Тема 10. Поняття та компоненти іміджу, особливості іміджу соціального працівника. Роль етикету у формуванні іміджу.

Забезпечення гендерної рівності, розширення прав і можливостей усіх жінок та дівчат як фактор подолання гендерної дискримінації в країні.

8. Самостійна робота (денна форма навчання)

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1	Сутність етики соціальної роботи.	6
2	Складові професійної етики соціального працівника	6
3	Етичний вимір особистісних якостей соціального працівника.	8
4	Морально-етичні дилеми у соціальній роботі	4

5	Етичний кодекс спеціалістів із соціальної роботи України.	8
6	Міжнародний кодекс «Етика соціальної роботи: принципи і стандарти».	4
7	Ціннісно-етичні пріоритети у міжнародних документах	8
8	Етичні аспекти Цілей сталого розвитку	6
9	Етичні основи процесу спілкування соціальних працівників	10
10	Етична складова іміджу соціальних працівників	8
Всього:		68

8. Самостійна робота (заочна форма навчання)

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1	Сутність етики соціальної роботи.	12
2	Складові професійної етики соціального працівника	10
3	Етичний вимір особистісних якостей соціального працівника.	10
4	Морально-етичні дилеми у соціальній роботі	10
5	Етичний кодекс спеціалістів із соціальної роботи України.	12
6	Міжнародний кодекс «Етика соціальної роботи: принципи і стандарти».	10
7	Ціннісно-етичні пріоритети у міжнародних документах	12
8	Етичні аспекти Цілей сталого розвитку	12
9	Етичні основи процесу спілкування соціальних працівників	10
10	Етична складова іміджу соціальних працівників	12
Всього:		110

IV. Рекомендації до організації самостійної роботи

Шановні здобувачі вищої освіти, пропонуємо Вам рекомендації для самостійної роботи з ОК «Етика професійної діяльності», які сприятимуть Вашій обізнаності з зазначеної дисципліни.

До будь-якого заняття варто дотримуватися певної послідовності:

- 1) Повторити конспект лекції.
- 2) Переглянути презентацію лекції.
- 3) Вивчити необхідні базові поняття напам'ять.
- 4) Зробити відповідні схеми, записи, таблиці
- 5) Звернутися до рекомендованої літератури, опрацювати її.
- 6) Підготувати відповідні реферати, написати есе.
- 7) Перевірити засвоєння матеріалу за тестами.

Рис. 2 Взаємозв'язок понять «етика», «деонтологія», «норми етики»

Деталізуємо завдання до кожної теми.

Тема самостійної роботи №1. Сутність етики соціальної роботи.

Мета. Сприяти виробленню у здобувачів освіти відповідних компетентності

План дій під час виконання самостійної роботи

1. Зрозуміти значення етики для соціальної роботи.
  2. Узагальнити професійні межі у соціальній роботі.
  3. Виписати причини етичної регламентації соціальної роботи.
- Значущість соціальних проблем.
4. Вивчити категорії етики фахівця соціальної сфери «етична свідомість», «етичні відношення», «етична дія» та «професійний обов'язок».
  5. Проаналізувати взаємозв'язок понять «етика і мораль», «мораль і моральність», «соціальна робота».
  6. Виділити функції етики соціальної роботи та їх характеристика

Завдання для здобувача освіти:

7. Підготувати презентацію до питання теми (1-ше питання 1-й за списком, 2-е питання 2-й за списком.....)
8. Законспектувати статтю Лукас Д., Васильченко О. «Етичні принципи та цінності соціальної роботи» (або написати реферат за цією ж статтею 5-10 сторінок+ додати різні схеми (що візуалізують поняття) + реферат оформити відповідно вимог).
9. Підготувати 20 тестів по темі.

Зразок тесту:

1. Наказ «Про затвердження кваліфікаційної характеристики професії «Фахівець із соціальної роботи» було затверджено:

- 1) 24.03.2010 № 285
- 2) 24.03.2011 № 285
- 3) 24.03.2015 № 285
- 4) 24.03.2016 № 285
- 5) 24.03.2014 № 285
- 6) 24.03.2013 № 285

2. Документ «Етика соціальної роботи: принципи і стандарти», який виступає у ролі міжнародного еталону ставлення професіонала до своїх обов'язків, було прийнято Загальними зборами Міжнародної Федерації соціальних працівників (МФСП) у м. Коломбо (Шрі-Ланка)

- 1) 6-8 липня 1991 р.
- 2) 6-8 липня 1994 р.
- 3) 6-8 липня 1992 р.
- 4) 6-8 липня 1993 р.
- 5) 6-8 липня 1996 р.
- 6) 6-8 липня 1997 р.

Бланк для самооцінювання

П.І. студента _____

Дата _____

Що вивчає професійна етика?

Основні завдання та функції етики професійної діяльності фахівця соціальної сфери _____

Що таке етика ?

Що таке етикет? _____

Манери – це

Манірність – це

Що таке культура поведінки?

Опишіть принципи етики професійної діяльності

Самооцінювання роботи:

Тема самостійної роботи №2. Складові професійної етики соціального працівника

Мета. Сприяти виробленню у здобувачів освіти відповідних компетентності

План дій під час виконання самостійної роботи

1. Зрозуміти значення етики для соціальної роботи складових професійної етики соціального працівника
2. Узагальнити складових професійної етики соціального працівника у вигляді таблиць
3. Виписати наукові підходи щодо складових професійної етики соціального працівника
4. Проаналізувати використану літературу з теми.

Тема самостійної роботи №3. Етичний вимір особистісних якостей соціального працівника.

Мета. Сприяти виробленню у здобувачів освіти відповідних компетентності

План дій під час виконання самостійної роботи

1. Зрозуміти значення поняття етичний вимір особистісних якостей соціального працівника.
2. Узагальнити особистісні якості соціального працівника
3. Виписати наукові підходи щодо етичного виміру особистісних якостей соціального працівника.
4. Проаналізувати використану літературу з теми.

Тема самостійної роботи №4. Морально-етичні дилеми у соціальній роботі

Мета. Сприяти виробленню у здобувачів освіти відповідних компетентності

План дій під час виконання самостійної роботи

1. Міркуємо: як впливають життєві кризи: а) читаємо статтю «Віри Помилуйко, «Шлях до зрілості через життєві кризи дорослих» URL:https://scienceandeducation.pdpu.edu.ua/doc/2016/9_2016/21.pdf), Б) пишемо есе «Криза, дилема, проблема: порівняльний аналіз».
2. Описуємо будь-який випадок із свого життя, коли вас дуже образили. Чим закінчилась ця історія. Зробіть висновок у цій ситуації та можливі шляхи, які б не призвели б до цього прикрого випадку.
3. Узагальнюємо, на основі вивченої літератури, зміст морально-етичних проблем у соціальній роботі фахівців соціальної сфери
4. Поміркувати над притчею «Лебеді» , зробити висновки.

Чи багато знаємо ми про лебедів? Вони часто кричать і боляче щипаються, клином летять на південь. Можливо, хто знає, що вони обирають пару на все життя. Якщо хтось із лебедів втомиться, то інший його підмінить. Кричать лебеді, щоб підбадьорювати тих, що летять попереду.

Життя лебедів – це метафора стосунків в сім'ї, колективі

5. Опишіть випадок з життя, коли Вас надихнули на позитив; коли Вам допомогли досягти цілі; коли відчули підтримку.

6. Перефразування тексту— це переклад того самого тексту різними словами без втрати сенсу самого тексту. Іншими словами, ми передаємо зміст тексту своїми словами. Найчастіше, перефразований текст може передавати своє значення краще, ніж оригінальні слова, і фактично, роблячи це, ми створюємо копію тексту за значенням, але яка відрізняється від оригіналу, наприклад, коли ви розповідаєте історію, яку почули своїми словами, ви перефразовуєте, але значення те саме.

5. Перефразовуємо статті із журналу « Соціальний педагог».

Тема самостійної роботи №5. Етичний кодекс спеціалістів із соціальної роботи України.

Мета. Сприяти виробленню у здобувачів освіти відповідних компетентності

План дій під час виконання самостійної роботи

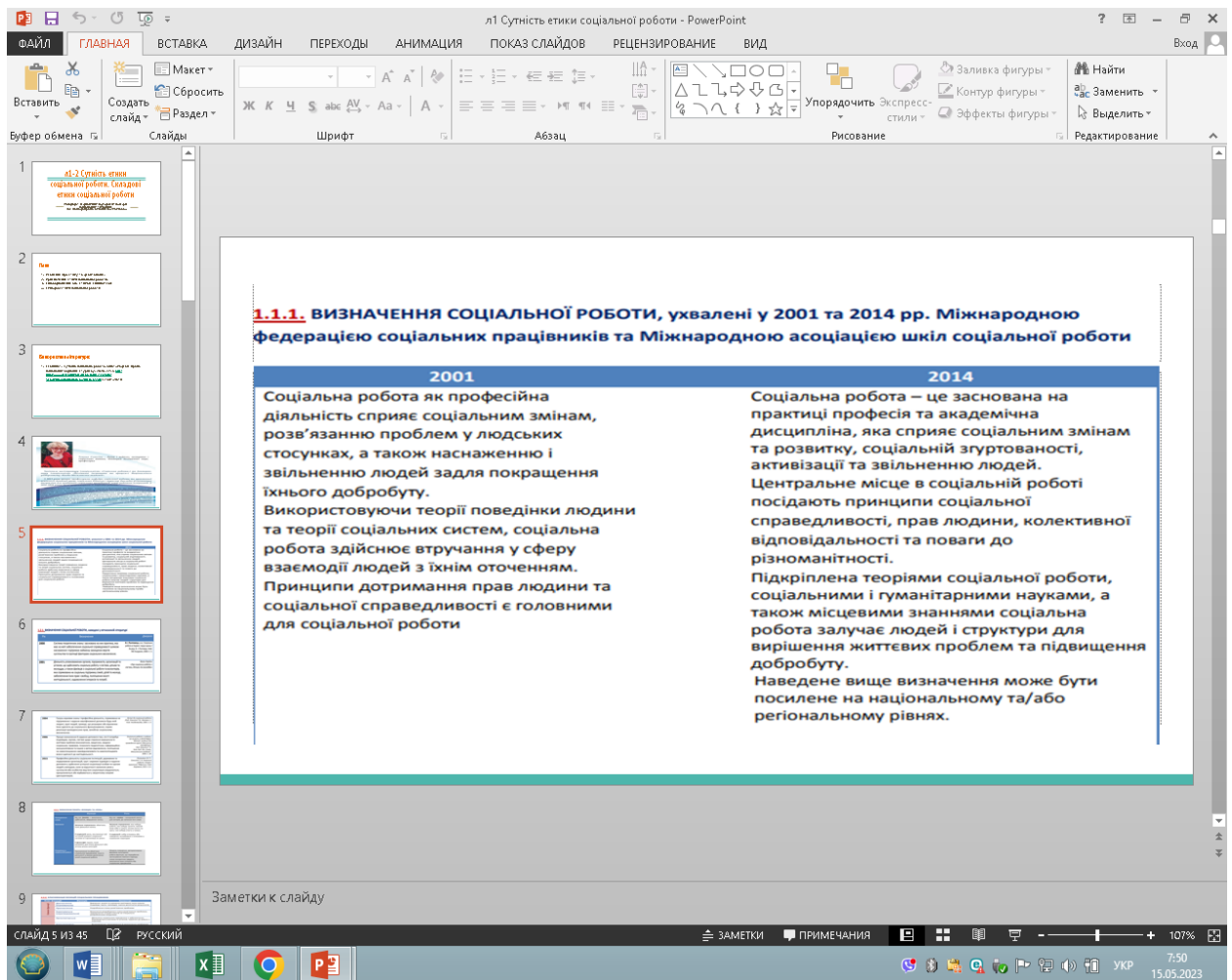
1. Вивчити зміст документу «Етичний кодекс спеціалістів із соціальної роботи»
2. Узагальнити складові документу
3. Виписати основні поняття з документу
4. Проаналізувати використану літературу з теми.

Тема самостійної роботи №6. Міжнародний кодекс «Етика соціальної роботи: принципи і стандарти».

Мета. Сприяти виробленню у здобувачів освіти відповідних компетентності

План дій під час виконання самостійної роботи

1. Вивчити документ Міжнародний кодекс «Етика соціальної роботи: принципи і стандарти».
2. Узагальнити зміст документа
3. Виписати основні поняття з документу
4. Проаналізувати використану літературу з теми.

Рис. 3. Зміни у підходах до визначення поняття «Соціальна робота» у міжнародних документах

Тема самостійної роботи №7. Ціннісно-етичні пріоритети у міжнародних документах

Мета. Сприяти виробленню у здобувачів освіти відповідних компетентності

План дій під час виконання самостійної роботи

1. Зрозуміти значення поняття ціннісно-етичні пріоритети у міжнародних документах
2. Узагальнити базові поняття
3. Виписати наукові підходи щодо ціннісно-етичні пріоритети у міжнародних документах
4. Проаналізувати використану літературу з теми.

Тема самостійної роботи №8. Етичні аспекти Цілей сталого розвитку

Мета. Сприяти виробленню у здобувачів освіти відповідних компетентності

План дій під час виконання самостійної роботи

1. Проаналізувати Указ Президента України про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року

2. Узагальнити досягнення Цілей сталого розвитку у національному та регіональному розрізах
3. Виділити важливість діяльності фахівців соціальної сфери у досягненні Цілей сталого розвитку України
4. Підготувати презентацію до питань теми.
5. Написати есе «Яка місія фахівців соціальної сфери для досягнення Цілей сталого розвитку України»
6. Зустрітися з представниками Житомирського обласного центру зайнятості: (за домовленістю викладача і погодженням зі студентами). Форма онлайн. Покликання відправлено. Вихід здобувачів в ЗУМ обов'язковий. Мета зустрічі: усвідомлення місії своєї професії, «Шлях до успіху» розуміння принципів професійної діяльності через призму інших професій.

Зазначимо, що цілі сталого розвитку, «Глобальні цілі» мають загальний заклик до дій, щоб покінчити з бідністю, захистити планету і забезпечити мир і процвітання для всіх людей у світі. Окремо варто виділити, що український урядом розглядає стратегічний підхід до реалізації «Плану відновлення України», який було презентовано улітку 2022 року у Лугано (Швейцарія). Є 17 цілей сталого розвитку. Фахівці соціальної сфери тісно у своїй діяльності стикаються з ними і сприяють їх досягненню.

Тема самостійної роботи №9. Етичні основи процесу спілкування соціальних працівників

Мета. Сприяти виробленню у здобувачів освіти відповідних компетентності

План дій під час виконання самостійної роботи

Вивчити етичні стандарти професійного спілкування:

- Соціальний працівник не повинний брати участь у справах, зв'язаних з неправдою, обманом, підробкою.
- Соціальний працівник повинний чітко розмежовувати свої заяви і дії як приватної особи і як соціального працівника.
- Соціальний працівник повинний прагнути удосконалювати свої професійні знання і практичний досвід, ставити службовий борг вище усього.
- Соціальний працівник повинний направляти зусилля на попередження негуманних або дискримінаційних дій, спрямованих проти однієї людини або груп людей.
- Соціальний працівник не повинний використовувати професійні відносини для досягнення особистих цілей.
- Соціальний працівник, що займається науковою або дослідницькою роботою, повинний проаналізувати і передбачити її можливі наслідки для людей, переконатися, що учасники дослідження добровільно беруть участь у ньому, інформувати про цьому заздалегідь і не робити на них

тиску при цьому зберігати конфіденційність і поважати достоїнство учасників дослідження

Тема самостійної роботи №10. Етична складова іміджу соціальних працівників

Мета. Сприяти виробленню у здобувачів освіти відповідних компетентності

План дій під час виконання самостійної роботи

1. Проаналізувати складові іміджу соціальних працівників.
2. Узагальнити досвід щодо складові іміджу соціальних працівників.
3. Виділити складові іміджу соціальних працівників.
4. Підготувати презентацію до питань теми.
5. Написати есе «Імідж соціальних працівників»
6. Пройти тести

Тести з ОК « Етика професійної діяльності»

1. Філософська наука, що вивчає мораль – це:
А. Етика;
Б. Філософія;
В. Психологія;
Г. Соціологія;
Д. Мораль;
Е. Моральність;
2. Етика – це:
А. Філософська наука, що вивчає мораль;
Б. Відображення елементів дійсності, що підкоряються нормам моралі;
В. Внутрішня установка індивіда діяти відповідно до своєї совісті і свободи волі;
Г. Раціональне обґрунтування моралі та виявлення її природи, сутності, місця і значення у розвитку людини і суспільства;
Д. Система неофіційних уявлень, норм та оцінок, що регулюють поведінку людей у суспільстві, практична реалізація положень якої забезпечується громадським схваленням чи осудом.
Е. Сукупність правил поведінки, що регулює зовнішні прояви людських взаємин (поведінка в громадських місцях, поводження з оточуючими людьми, форми звертання і привітання, манери поведінки, одяг тощо).
3. Професійна діяльність, спрямована на підтримання і надання кваліфікованої допомоги будь-якій людині, групі людей та громаді – це:
А. Соціальна робота
Б. Філософія

- В. Соціальна профілактика
- Г. Психологія
- Д. Психотерапевтика
- Е. Етика

4. Соціальна робота - це:

- А. Професійна діяльність, спрямована на підтримання і надання кваліфікованої допомоги будь-якій людині, групі людей та громаді;
- Б. Відображення елементів дійсності, що підкоряються нормам моралі;
- В. Внутрішня установка індивіда діяти відповідно до своєї совісті і свободи волі;
- Г. Раціональне обґрунтування моралі та виявлення її природи, сутності, місця і значення у розвитку людини і суспільства;
- Д. Система неофіційних уявлень, норм та оцінок, що регулюють поведінку людей у суспільстві, практична реалізація положень якої забезпечується громадським схваленням чи осудом.
- Е. Сукупність правил поведінки, що регулює зовнішні прояви людських взаємин (поведінка в громадських місцях, поводження з оточуючими людьми, форми звертання і привітання, манери поведінки, одяг тощо).

5. Стандарт етичних принципів, ідеалів, навиків та практичних вмінь соціальних працівників – це:

- А. Етичний кодекс;
- Б. Моральність;
- В. Етична дилема;
- Г. Моральні цінності;
- Д. Цінність;
- Е. Совість.

6. Етичний кодекс – це:

- А. Стандарт етичних принципів, ідеалів, навиків та практичних вмінь соціальних працівників;
- Б. Форма моральних вимог, які регулюють поведінку людей через загальні приписи і заборони, які поширюються на однотипні вчинки;
- В. Внутрішня установка індивіда діяти відповідно до своєї совісті і свободи волі;
- Г. Раціональне обґрунтування моралі та виявлення її природи, сутності, місця і значення у розвитку людини і суспільства;
- Д. Сукупність правил мовної поведінки, які репрезентуються в мікросистемі національно специфічних стійких формул і виразів у ситуаціях установлення контакту зі співбесідником, підтримки спілкування в доброзичливій тональності;
- Е. Філософська наука, що вивчає мораль.

7. Етичні нормативи:

- А. Описують систему загальних цінностей і правила етики, яких мають дотримуватися її працівники. Розробляються з метою опису цілей організації, створення нормальної етичної атмосфери і визначення етичних рекомендацій у процесах прийняття рішень;
- Б. Форма моральних вимог, які регулюють поведінку людей через загальні приписи і заборони, які поширюються на однотипні вчинки;
- В. Внутрішня установка індивіда діяти відповідно до своєї совісті і свободи волі;
- Г. Раціональне обґрунтування моралі та виявлення її природи, сутності, місця і значення у розвитку людини і суспільства;
- Д. Сукупність правил мовної поведінки, які репрезентуються в мікросистемі національно специфічних стійких формул і виразів у ситуаціях установлення контакту зі співбесідником, підтримки спілкування в доброзичливій тональності;
- Е. Філософська наука, що вивчає мораль.

8. Описують систему загальних цінностей і правила етики, яких мають дотримуватися її працівники. Розробляються з метою опису цілей організації, створення нормальної етичної атмосфери і визначення етичних рекомендацій у процесах прийняття рішень:

- А. Етичні нормативи
- Б. Етичні принципи
- В. Етика
- Г. Етичний кодекс
- Д. Мораль
- Е. Моральність.

9. Основоположні ідеї, правила, норми поведінки органів соціального захисту та підтримки населення, що зумовлюються закономірностями соціальних процесів і вимогами передової практики - це:

- А. Принципи соціальної роботи
- Б. Принципи етики
- В. Етичні нормативи
- Г. Етичний кодекс
- Д. Етика
- Е. Правила

10. Принципи соціальної роботи - це:

- А. Основоположні ідеї, правила, норми поведінки органів соціального захисту та підтримки населення, що зумовлюються закономірностями соціальних процесів і вимогами передової практики
- Б. Найбільш загальні вимоги, які висловлюють основні напрямки поведінки фахівців щодо того чи іншого суб'єкта, стосунки, що виникають в процесі соціальної роботи.
- В. Внутрішня установка індивіда діяти відповідно до своєї совісті і свободи

волі;

Г. Рациональне обґрунтування моралі та виявлення її природи, сутності, місця і значення у розвитку людини і суспільства;

Д. Сукупність правил мовної поведінки, які репрезентуються в мікросистемі національно специфічних стійких формул і виразів у ситуаціях установавання контакту зі співбесідником, підтримки спілкування в доброзичливій тональності;

Е. Філософська наука, що вивчає мораль.

11. Найбільш загальні вимоги, які висловлюють основні напрямки поведінки фахівців щодо того чи іншого суб'єкта, стосунки, що виникають в процесі соціальної роботи - це:

А. Принципи етики соціальної роботи

Б. Принципи соціальної роботи

В. Етичні нормативи

Г. Етичний кодекс

Д. Етика

Е. Правила

12. Принципи етики соціальної роботи - це:

А. Найбільш загальні вимоги, які висловлюють основні напрямки поведінки фахівців щодо того чи іншого суб'єкта, стосунки, що виникають в процесі соціальної роботи.

Б. Основоположні ідеї, правила, норми поведінки органів соціального захисту та підтримки населення, що зумовлюються закономірностями соціальних процесів і вимогами передової практики

В. Внутрішня установка індивіда діяти відповідно до своєї совісті і свободи волі;

Г. Рациональне обґрунтування моралі та виявлення її природи, сутності, місця і значення у розвитку людини і суспільства;

Д. Сукупність правил мовної поведінки, які репрезентуються в мікросистемі національно специфічних стійких формул і виразів у ситуаціях установавання контакту зі співбесідником, підтримки спілкування в доброзичливій тональності;

Е. Філософська наука, що вивчає мораль.

13. Сукупність вчинків та дій індивіда чи групи в суспільстві і залежить від соціально-економічних чинників і норм - це:

А. Соціальна поведінка

Б. Поведінка

В. Девіантна поведінка

Г. Етичний кодекс

Д. Моральність

Е. Етикет

14. Соціальна поведінка - це:

- А. Сукупність вчинків та дій індивіда чи групи в суспільстві і залежить від соціально-економічних чинників і норм
- Б. Основоположні ідеї, правила, норми поведінки органів соціального захисту та підтримки населення, що зумовлюються закономірностями соціальних процесів і вимогами передової практики
- В. Внутрішня установка індивіда діяти відповідно до своєї совісті і свободи волі;
- Г. Рациональне обґрунтування моралі та виявлення її природи, сутності, місця і значення у розвитку людини і суспільства;
- Д. Сукупність правил мовної поведінки, які репрезентуються в мікросистемі національно специфічних стійких формул і виразів у ситуаціях установалення контакту зі співбесідником, підтримки спілкування в доброзичливій тональності;
- Е. Філософська наука, що вивчає мораль.

15. Толерантність - це:

- А. Терпимість до іншого світогляду, способу життя, поведінки і звичаїв.
- А. Сукупність вчинків та дій індивіда чи групи в суспільстві і залежить від соціально-економічних чинників і норм
- Б. Основоположні ідеї, правила, норми поведінки органів соціального захисту та підтримки населення, що зумовлюються закономірностями соціальних процесів і вимогами передової практики
- В. Внутрішня установка індивіда діяти відповідно до своєї совісті і свободи волі;
- Г. Рациональне обґрунтування моралі та виявлення її природи, сутності, місця і значення у розвитку людини і суспільства;
- Д. Сукупність правил мовної поведінки, які репрезентуються в мікросистемі національно специфічних стійких формул і виразів у ситуаціях установалення контакту зі співбесідником, підтримки спілкування в доброзичливій тональності.
- Е. Терпимість до іншого світогляду, способу життя, поведінки і звичаїв

16. Терпимість до іншого світогляду, способу життя, поведінки і звичаїв - це:

- А. Толерантність
- Б. Дискримінація
- В. Моральність
- Г. Мораль
- Д. Етикет
- Е. Ввічливість

17. Документ, офіційна заява, де проголошуються основні принципи зовнішньої та внутрішньої політики держави чи програмні положення партій та організацій - це:

- А. Декларація

- Б. Буклет
- В. Бланк
- Г. Кодекс
- Д. Конституція України
- Е. Кримінальний кодекс

18. Декларація - це:

- А. Документ, офіційна заява, де проголошуються основні принципи зовнішньої та внутрішньої політики держави чи програмні положення партій та організацій
- Б. Основоположні ідеї, правила, норми поведінки органів соціального захисту та підтримки населення, що зумовлюються закономірностями соціальних процесів і вимогами передової практики
- В. Внутрішня установка індивіда діяти відповідно до своєї совісті і свободи волі;
- Г. Раціональне обґрунтування моралі та виявлення її природи, сутності, місця і значення у розвитку людини і суспільства;
- Д. Сукупність правил мовної поведінки, які репрезентуються в мікросистемі національно специфічних стійких формул і виразів у ситуаціях установаження контакту зі співбесідником, підтримки спілкування в доброзичливій тональності.
- Е. Терпимість до іншого світогляду, способу життя, поведінки і звичаїв

19. Першопочаток, те, що лежить в основі певної сукупності фактів, теорії, науки - це:

- А. Принцип
- Б. Толерантність
- В. Кодекс
- Г. Декларація
- Д. Дискримінація
- Е. Етика

20. Принцип - це:

- А. Вихідне положення (Першопочаток), те, що лежить в основі певної сукупності фактів, теорії, науки
- Б. Основоположні ідеї, правила, норми поведінки органів соціального захисту та підтримки населення, що зумовлюються закономірностями соціальних процесів і вимогами передової практики
- В. Внутрішня установка індивіда діяти відповідно до своєї совісті і свободи волі;
- Г. Раціональне обґрунтування моралі та виявлення її природи, сутності, місця і значення у розвитку людини і суспільства;
- Д. Сукупність правил мовної поведінки, які репрезентуються в мікросистемі національно специфічних стійких формул і виразів у ситуаціях установаження контакту зі співбесідником, підтримки спілкування в доброзичливій

тональності;

Е. Філософська наука, що вивчає мораль.

21. Поняття моральної свідомості, яке виражає уявлення про цінність всякої людини, як моральної особистості, а також категорія етики, що означає особливе моральне ставлення людини до самої себе і ставлення до неї з боку суспільства, в якому визнається цінність особистості - це:

А. Гідність

Б. Гуманізм

В. Толерантність

Г. Альтруїзм

Д. Етика

Е. Етикет

22. Гідність - це:

А. Поняття моральної свідомості, яке виражає уявлення про цінність всякої людини, як моральної особистості, а також категорія етики, що означає особливе моральне ставлення людини до самої себе і ставлення до неї з боку суспільства, в якому визнається цінність особистості

Б. Філософська та етична позиція, яка надає особливого значення цінності людей та сприянні людям (як індивідуумам, так і групам)

В. Внутрішня установка індивіда діяти відповідно до своєї совісті і свободи волі;

Г. Раціональне обґрунтування моралі та виявлення її природи, сутності, місця і значення у розвитку людини і суспільства;

Д. Сукупність правил мовної поведінки, які репрезентуються в мікросистемі національно специфічних стійких формул і виразів у ситуаціях установавання контакту зі співбесідником, підтримки спілкування в доброзичливій тональності;

Е. Філософська наука, що вивчає мораль.

23. Гуманізм - це:

А. Філософська та етична позиція, яка надає особливого значення цінності людей та сприянні людям (як індивідуумам, так і групам)

Б. Поняття моральної свідомості, яке виражає уявлення про цінність всякої людини, як моральної особистості, а також категорія етики, що означає особливе моральне ставлення людини до самої себе і ставлення до неї з боку суспільства, в якому визнається цінність особистості

В. Внутрішня установка індивіда діяти відповідно до своєї совісті і свободи волі;

Г. Раціональне обґрунтування моралі та виявлення її природи, сутності, місця і значення у розвитку людини і суспільства;

Д. Документ, офіційна заява, де проголошуються основні принципи зовнішньої та внутрішньої політики держави чи програмні положення партій та організацій

Е. Першопочаток, те, що лежить в основі певної сукупності фактів, теорії, науки

24. Філософська та етична позиція, яка надає особливого значення цінності людей та сприянні людям (як індивідуумам, так і групам) - це:

- А. Гуманізм
- Б. Гідність
- В. Толерантність
- Г. Альтруїзм
- Д. Етика
- Е. Етикет

25. Рішення, дії або бездіяльність, спрямовані на обмеження або привілеї стосовно особи та/або групи осіб за ознаками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, віку, інвалідності, етнічного та соціального походження, сімейного та майнового стану, місця проживання, за мовними або іншими ознаками, якщо вони унеможливають визнання і реалізацію на рівних підставах прав і свобод людини та громадянина – це:

- А. Дискримінація;
- Б. Сексизм;
- В. Гомофобія;
- Г. Расизм;
- Д. Девіантна поведінка.
- Е. Толерантність

26. Дискримінація – це:

- А. Рішення, дії або бездіяльність, спрямовані на обмеження або привілеї стосовно особи та/або групи осіб за ознаками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, віку, інвалідності, етнічного та соціального походження, сімейного та майнового стану, місця проживання, за мовними або іншими ознаками, якщо вони унеможливають визнання і реалізацію на рівних підставах прав і свобод людини та громадянина;
- Б. Пригнічення людей через їхню стать або гендер;
- В. Комплекс заходів, що передбачає оцінку потреб отримувача послуги, визначення шляхів вирішення основних проблем, навчання та розвиток навичок, спрямованих на подолання чи мінімізацію складних життєвих обставин;
- Г. Низка політичних, суспільних рухів, ідеологій та теоретичних парадигм, за права та можливості жінок;
- Д. Комплекс асоціальних вчинків, які мають стійкі негативні соціокультурні характеристики, порушують правові норми, але не тягнуть за собою кримінальної відповідальності;
- Е. Раціональне обґрунтування моралі та виявлення її природи, сутності, місця

і значення у розвитку людини і суспільства.

21. Нерозголошення спеціалістом інформації, довіреної йому клієнтом про себе особисто чи про іншу людину – це:

- А. Конфіденційність;
- Б. Гуманізм;
- В. Імідж;
- Г. Моральні норми;
- Д. Об'єктивність;
- Е. Альтруїзм.

22. Конфіденційність – це:

- А. Нерозголошення спеціалістом інформації, довіреної йому клієнтом про себе особисто чи про іншу людину;
- Б. Система ціннісних орієнтацій особистості, в якій домінуючим мотивом і критерієм моральної оцінки є інтереси іншої людини чи соціальної спільноти;
- В. Зведення норм і правил поведінки на службових заходах;
- Г. Форма моральних вимог, які регулюють поведінку людей через загальні приписи і заборони, які поширюються на однотипні вчинки;
- Д. Сукупність уявлень, що склалися в суспільстві про те, як повинна поводити себе людина відповідно до свого статусу; стереотипний, емоційно забарвлений образ кого- або чого-небудь;
- Е. Форма моральних вимог, які регулюють поведінку людей через загальні приписи і заборони, які поширюються на однотипні вчинки.

23. Одна з фундаментальних теоретичних основ будь-якої професійної діяльності – це:

- А. Професійна етика;
- Б. Етика;
- В. Етика соціальної роботи;
- Г. Етикет;
- Д. Функція етики;
- Е. Мораль.

24. Вчення про моральні основи професійної соціальної діяльності з надання допомоги інвалідам, сім'ям, соціальним групам і общинам, посиленню чи відновленню їх здатності до функціонування та створення сприятливих умов для досягнення цих цілей – це:

- А. Етика соціальної роботи;
- Б. Етика;
- В. Етикет;
- Г. Функції етики;
- Д. Мораль;
- Е. Моральність.

25. Етика соціальної роботи – це:

- А. Вчення про моральні основи професійної соціальної діяльності з надання допомоги інвалідам, сім'ям, соціальним групам і общинам, посиленню чи відновленню їх здатності до функціонування та створення сприятливих умов для досягнення цих цілей;
- Б. Нерозголошення спеціалістом інформації, довіреної йому клієнтом про себе особисто чи про іншу людину;
- В. Сукупність поглядів, які визнають людину вищою цінністю, та соціальні механізми, що захищають гідність і права людини, свободу і всебічний розвиток особистості;
- Г. Форма моральних вимог, які регулюють поведінку людей через загальні приписи і заборони, які поширюються на однотипні вчинки;
- Д. Необхідність вибору між двома можливостями;
- Е. Стандарт етичних принципів, ідеалів, навиків та практичних вмінь соціальних працівників.

26. Професійна етика – це:

- А. Одна з фундаментальних теоретичних основ будь-якої професійної діяльності;
- Б. Вчення про моральні основи професійної соціальної діяльності з надання допомоги інвалідам, сім'ям, соціальним групам і общинам, посиленню чи відновленню їх здатності до функціонування та створення сприятливих умов для досягнення цих цілей;
- В. Система ціннісних орієнтацій особистості, в якій домінуючим мотивом і критерієм моральної оцінки є інтереси іншої людини чи соціальної спільноти;
- Г. Усунення від суб'єктивізму і власних емоцій у процесі оцінювання особистості клієнта та його проблем, визначення доцільності надання йому допомоги і прийняття рішення, що не суперечить інтересам інших людей;
- Д. Комплекс норм, настанов і розпоряджень про обов'язок і професійну повинність (зобов'язання), про усі типи відповідальності соціального працівника;
- Е. Стандарт етичних принципів, ідеалів, навиків та практичних вмінь соціальних працівників.

27. Кодекс правил, що визначає поведінку спеціаліста у службовій обстановці, норм, які відповідають існуючим законам та відомчим нормативним документам, професійним знанням, стосункам у колективі, глибокому усвідомленню моральної відповідальності за виконання професійних обов'язків - це:

- А. Норми професійної етики
- Б. Професійна етика
- В. Етика
- Г. Етикет

- Д. Правила
- Е. Ввічливість

28. Норми професійної етики - це:

- А. Кодекс правил, що визначає поведінку спеціаліста у службовій обстановці, норм, які відповідають існуючим законам та відомчим нормативним документам, професійним знанням, стосункам у колективі, глибокому усвідомленню моральної відповідальності за виконання професійних обов'язків
- Б. Вчення про моральні основи професійної соціальної діяльності з надання допомоги інвалідам, сім'ям, соціальним групам і общинам, посиленню чи відновленню їх здатності до функціонування та створення сприятливих умов для досягнення цих цілей
- В. Одна з фундаментальних теоретичних основ будь-якої професійної діяльності
- Г. Усунення від суб'єктивізму і власних емоцій у процесі оцінювання особистості клієнта та його проблем, визначення доцільності надання йому допомоги і прийняття рішення, що не суперечить інтересам інших людей;
- Д. Комплекс норм, настанов і розпоряджень про обов'язок і професійну повинність (зобов'язання), про усі типи відповідальності соціального працівника;
- Е. Стандарт етичних принципів, ідеалів, навиків та практичних вмінь соціальних працівників.

29. Людина, яка за власним бажанням готова витратити свої сили, час і талант на користь суспільству або конкретній людині, не чекаючи винагороди - це:

- А. Волонтер
- Б. Соціальний педагог
- В. Соціальний працівник
- Г. Соціальний робітник
- Д. Тренер
- Е. Фасилітатор

30. Волонтер - це:

- А. Людина, яка за власним бажанням готова витратити свої сили, час і талант на користь суспільству або конкретній людині, не чекаючи винагороди
- Б. Вчення про моральні основи професійної соціальної діяльності з надання допомоги інвалідам, сім'ям, соціальним групам і общинам, посиленню чи відновленню їх здатності до функціонування та створення сприятливих умов для досягнення цих цілей
- В. Одна з фундаментальних теоретичних основ будь-якої професійної діяльності
- Г. Усунення від суб'єктивізму і власних емоцій у процесі оцінювання особистості клієнта та його проблем, визначення доцільності надання йому

допомоги і прийняття рішення, що не суперечить інтересам інших людей;
Д. Комплекс норм, настанов і розпоряджень про обов'язок і професійну повинність (зобов'язання), про усі типи відповідальності соціального працівника;
Е. Стандарт етичних принципів, ідеалів, навиків та практичних вмінь соціальних працівників.

31. Добровільна суспільно корисна діяльність. Може здійснюватись і окремими людьми, і організаціями - це:

- А. Волонтерство
- Б. Благодійність
- В. Милостиня
- Г. Соціальний супровід
- Д. Етикет
- Е. Альтруїзм

32. Волонтерство - це:

- А. Добровільна суспільно корисна діяльність. Може здійснюватись і окремими людьми, і організаціями
- Б. Вчення про моральні основи професійної соціальної діяльності з надання допомоги інвалідам, сім'ям, соціальним групам і общинам, посиленню чи відновленню їх здатності до функціонування та створення сприятливих умов для досягнення цих цілей
- В. Одна з фундаментальних теоретичних основ будь-якої професійної діяльності
- Г. Усунення від суб'єктивізму і власних емоцій у процесі оцінювання особистості клієнта та його проблем, визначення доцільності надання йому допомоги і прийняття рішення, що не суперечить інтересам інших людей;
- Д. Комплекс норм, настанов і розпоряджень про обов'язок і професійну повинність (зобов'язання), про усі типи відповідальності соціального працівника;
- Е. Стандарт етичних принципів, ідеалів, навиків та практичних вмінь соціальних працівників.

33. Специфічний соціальний інститут інновацій і соціальної творчості, організації і самоорганізації різних видів соціальної діяльності і соціальної взаємодії, прогнозування і діагностики параметрів соціальних процесів - це:

- А. Соціальні технології
- Б. Соціальна профілактика
- В. Етика
- Г. Етичний кодекс
- Д. Етикет
- Е. Мораль

34. Соціальні технології - це:

- А. Специфічний соціальний інститут інновацій і соціальної творчості, організації і самоорганізації різних видів соціальної діяльності і соціальної взаємодії, прогнозування і діагностики параметрів соціальних процесів
- Б. Вчення про моральні основи професійної соціальної діяльності з надання допомоги інвалідам, сім'ям, соціальним групам і общинам, посиленню чи відновленню їх здатності до функціонування та створення сприятливих умов для досягнення цих цілей
- В. Одна з фундаментальних теоретичних основ будь-якої професійної діяльності
- Г. Усунення від суб'єктивізму і власних емоцій у процесі оцінювання особистості клієнта та його проблем, визначення доцільності надання йому допомоги і прийняття рішення, що не суперечить інтересам інших людей;
- Д. Комплекс норм, настанов і розпоряджень про обов'язок і професійну повинність (зобов'язання), про усі типи відповідальності соціального працівника;
- Е. Стандарт етичних принципів, ідеалів, навиків та практичних вмінь соціальних працівників.

35. Організована система зв'язків та соціальних норм, яка об'єднує важливі суспільні цінності та процедури, які задовольняють основні потреби суспільства - це:

- А. Соціальний інститут
- Б. Соціальні технології
- В. Соціальна профілактика
- Г. Етика
- Д. Етичний кодекс
- Е. Етикет

36. Соціальний інститут - це:

- А. Організована система зв'язків та соціальних норм, яка об'єднує важливі суспільні цінності та процедури, які задовольняють основні потреби суспільства
- Б. Вчення про моральні основи професійної соціальної діяльності з надання допомоги інвалідам, сім'ям, соціальним групам і общинам, посиленню чи відновленню їх здатності до функціонування та створення сприятливих умов для досягнення цих цілей
- В. Одна з фундаментальних теоретичних основ будь-якої професійної діяльності
- Г. Усунення від суб'єктивізму і власних емоцій у процесі оцінювання особистості клієнта та його проблем, визначення доцільності надання йому допомоги і прийняття рішення, що не суперечить інтересам інших людей;
- Д. Комплекс норм, настанов і розпоряджень про обов'язок і професійну повинність (зобов'язання), про усі типи відповідальності соціального працівника;
- Е. Стандарт етичних принципів, ідеалів, навиків та практичних вмінь

соціальних працівників.

37. Стійке уявлення, переконання про людей, їх цілі, способи досягнення їх та бажані установки життя; духовне формоутворення, що існує через моральні та естетичні категорії, теоретичні системи, утопічні образи, суспільні ідеали і є критерієм оцінки дійсності людиною та джерела смислоутворювальної основи людського діяння – це:

- А. Цінність;
- Б. Етика;
- В. Мораль;
- Г. Мотивація;
- Д. Моральність;
- Е. Етикет.

38. Цінність - це:

А. Стійке уявлення, переконання про людей, їх цілі, способи досягнення їх та бажані установки життя; духовне формоутворення, що існує через моральні та естетичні категорії, теоретичні системи, утопічні образи, суспільні ідеали і є критерієм оцінки дійсності людиною та джерела смислоутворювальної основи людського діяння

Б. Вчення про моральні основи професійної соціальної діяльності з надання допомоги інвалідам, сім'ям, соціальним групам і общинам, посиленню чи відновленню їх здатності до функціонування та створення сприятливих умов для досягнення цих цілей

В. Одна з фундаментальних теоретичних основ будь-якої професійної діяльності

Г. Усунення від суб'єктивізму і власних емоцій у процесі оцінювання особистості клієнта та його проблем, визначення доцільності надання йому допомоги і прийняття рішення, що не суперечить інтересам інших людей;

Д. Комплекс норм, настанов і розпоряджень про обов'язок і професійну повинність (зобов'язання), про усі типи відповідальності соціального працівника;

Е. Стандарт етичних принципів, ідеалів, навиків та практичних вмінь соціальних працівників.

39. Система уявлень, що становить певний шаблон поведінки, що розділяється членами соціальної групи і необхідна для здійснення сумісних узгоджених дій - це:

- А. Соціальна норма
- Б. Правила поведінки
- В. Мораль;
- Г. Мотивація;
- Д. Моральність;
- Е. Етикет.

40. Соціальна норма - це:

- А. Система уявлень, що становить певний шаблон поведінки, що розділяється членами соціальної групи і необхідна для здійснення сумісних узгоджених дій
- Б. Вчення про моральні основи професійної соціальної діяльності з надання допомоги інвалідам, сім'ям, соціальним групам і общинам, посиленню чи відновленню їх здатності до функціонування та створення сприятливих умов для досягнення цих цілей
- В. Одна з фундаментальних теоретичних основ будь-якої професійної діяльності
- Г. Усунення від суб'єктивізму і власних емоцій у процесі оцінювання особистості клієнта та його проблем, визначення доцільності надання йому допомоги і прийняття рішення, що не суперечить інтересам інших людей;
- Д. Комплекс норм, настанов і розпоряджень про обов'язок і професійну повинність (зобов'язання), про усі типи відповідальності соціального працівника;
- Е. Стандарт етичних принципів, ідеалів, навиків та практичних вмінь соціальних працівників.
- В. Список використаних джерел

Основні:

1. Аболіна Т. Г., 2017. Проблеми соціальної етики в сучасному суспільстві. – Київ : Товариство «Знання» України.
2. Агацці Е., 2014. Етика і наука // Філософська і соціологічна думка. №9. С. 59 – 71.
3. Безпалько О. В., 2013. Соціальна педагогіка в схемах і таблицях : навч. посібник. Київ : Центр навчальної літератури.
4. Бех І. Д., 2013. Виховання особистості : Особистісно орієнтований підхід : теоретико-методологічні засади : [навч.-метод. видання]. Кн. 1. Київ : Либідь.
5. Боделан М. В., 2018. Формування функціональної компетентності майбутніх соціальних працівників з вуличної соціальної роботи в процесі професійної підготовки : Дис. ... канд. пед н., 13.00.05 – соціальна педагогіка. Одеса : Державний заклад «Одеський національний педагогічний університет».
6. Вайнола Р. Х., 2018. Особистісний розвиток майбутнього соціального педагога в процесі професійної підготовки : [монографія]; за ред. С. О. Сисоевої. Запоріжжя : ХНРБЦ.
7. Гомонюк О. М., 2015. Формування професійно-педагогічної культури майбутніх соціальних педагогів у вищих навчальних закладах : [монографія]. Вінниця : ТОВ «Планер».
8. Етичний кодекс спеціалістів із соціальної роботи (соціальних працівників і соціальних педагогів) України (N 1965 від 09.09. 2005 р.), 2015. // Соціальна робота в Україні : [навч. посіб.]. Київ : ДЦССМ. С. 250–253.
9. Зміст і структура професійно-етичної культури, 2013. // Соціальна педагогіка : Підручник. / За ред. проф. А.Й. Капської. Київ. С. 46-57.

10. Ковчина І. М., 2017. Підготовка соціальних педагогів до соціально-правової роботи : [монографія]. Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова.
11. Малько А. О., 2014. Теоретико-методологічні основи розвитку соціальної педагогіки: [монографія]. Харків : ХДАК.
12. Пелех Ю., 2019. Цінності і смисл як інтерпретація педагогічно суцього // Вища освіта України. №3. С. 21–29.
13. Ситняківська С. М., 2012. Актуальна проблеми соціальної педагогіки (Topical Issues of Social Pedagogics) : навчально-методичний посібник. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка.
14. Слосанська Г. І., 2019. Теорія і практика професійної підготовки майбутніх соціальних працівників до роботи у територіальних громадах : Дис. ... канд. пед н., 13.00.05 – соціальна педагогіка. Тернопіль : Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка.
15. Фрейре П., 2014. Педагогіка свободи : етика, демократія і громадянська мужність; [пер. з англ. О. Дем'янчука]. Київ : Академія.

Додаткові:

1. Андрєєва Т. Є., 2014. Етика та психологія ділових відносин. – Харків : Бурун Книга.
2. Арват Ф.С., 2017. Культура спілкування : Навч-метод. посібник – Київ : ІЗМН.
3. Байдарова О.О., 2017. Рефлексивні компоненти взаємодії соціального працівника і клієнта у процесі соціального втручання // Практична психологія та соціальна робота. № 4. С.4-8.
4. Вступ до соціальної роботи: Навч. посіб. для студ. ВНЗ, 2015. / За ред. Т.В. Семигіної, І.І. Миговича. Київ : Академвидав.
5. Годлевська Д., 2015. Наукові підходи до розуміння змісту поняття «комунікативна компетентність соціального працівника» // Соціальна робота в Україні : теорія і практика. №4. С.43-50.
6. Горбунова В. В., 2018. Етичні дилеми у практиці психологічної допомоги // Практична психологія та соціальна робота. № 8. С.1-3.
7. Грушевська С., 2012. Конфлікт : етико-психологічний аналіз. Київ : Науковий світ.
8. Зміст і структура професійно-етичної культури, 2013. // Соціальна педагогіка : Підручник. / За ред. проф. А.Й. Капської. Київ. С. 46-57.
9. Комунікативна професійна компетентність як умова взаємодії соціального працівника з клієнтом, 2013. / За ред.. А.Й. Капської. Київ : ДЦССМ.
10. Кримус Ю. В., 2014. Етика: Навч. посібник / Управління освіти і науки Житомирської облдержадміністрації ; Житомирський обласний ін-т післядипломної педагогічної освіти. Житомир.
11. Кухарський В., 2015. Моральність суспільства, християнська етика і

- право через призму Конституції України // Мандрівець. №1 – 2. С. 3 – 7.
12. Лопатинська В., 2013. Морально-гуманістичний зміст спілкування // Шлях освіти. №1. С. 27 – 30.
  13. Моргун В. Ф., 2017. Наклеп як багатовимірне етико-психологічне явище // Практична психологія та соціальна робота. № 1. С.60-65.
  14. Палеха Ю. І., 2012. Ділова етика. Київ : Видавництво Європейського ун-ту.
  15. Пальчевський С.С., 2015. Соціальна педагогіка : Навч. посібник. Кондор.
  16. Пундик Л., 2016. Формування морально-етичних норм у молодших підлітків // Психолог. № 31. С. 7 – 10.
  17. Семиченко В.А., 2012. Мистецтво взаєморозуміння. Психологія та педагогіка сімейного спілкування: Навч. посіб. для студ. ВНЗ. 2-ге вид. Київ : Веселка.
  18. Тофтул М. Г., 2015. Етика : Навч. посібник. Київ.
  19. Трубавіна І. М., 2013. Етика соціально-педагогічної роботи з сім'єю. Київ : УДЦССМ.

Інтернет-ресурси:

1. Бібліотека Житомирського державного університету імені Івана Франка [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу : http://irbis.zu.edu.ua/cgi-bin/irbis64r_11/cgiirbis_64.exe
2. Бібліотека українських підручників [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу : <http://pidruchniki.ws/>.
3. Державна науково-педагогічна бібліотека України ім. В. О. Сухомлинського. [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу : www.dnpb.gov.ua.

Прозірки з презентації лекцій з ОК « Етика професійної діяльності»

л1 Сутність етики соціальної роботи - PowerPoint

ФАЙЛ ГЛАВНАЯ ВСТАВКА ДИЗАЙН ПЕРЕХОДЫ АНИМАЦИЯ ПОКАЗ СЛАЙДОВ РЕЦЕНЗИРОВАНИЕ ВИД Выход

Вставить Создать слайд Раздел Буфер обмена Слайды Шрифт Абзац Рисование Упорядочить Экспресс-стили Эффекты фигуры Найти Заменить Выделить

1 2 3 4 5 6 7 8 9

Тетяна Семігіна – вчена і педагог, експертка з соціальних питань, докторка політичних наук, професорка

Закінчила магістратуру (спеціальність «Соціальна робота») та докторантуру (спеціальність «Політичні інститути та процеси») Національного університету «Киево-Могилянська академія».

З 2013 року працює професоркою кафедри соціальної роботи та практичної психології Академії праці, соціальних відносин і туризму, викладає різноманітні дисципліни для майбутніх соціальних працівників, керує роботою аспірантів. У 2016-2020 роках була проректоркою із наукової роботи.

Авторка понад 400 наукових праць, зокрема у виданнях, що індексуються наукометричними базами Scopus та Web of Science. Головна редакторка наукових журналів «Вісник Академії праці, соціальних відносин і туризму», «Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 22: Політичні науки та методика викладання соціально-політичних дисциплін». Членкиня редколегій журналів: «Czech and Slovak Social Work» (Чехія), «Social Policy and Social Work in Transition» (Великобританія), «Social Work Chronicle» (Індія), «Social Work and Education» (Україна), «Соціальна робота і соціальна освіта» (Україна).

Заметки к слайду

слайд 4 из 45 РУССКИЙ ЗАМЕТКИ ПРИМЕЧАНИЯ 107% 8:37 15.05.2023

л1 Сутність етики соціальної роботи - PowerPoint

ФАЙЛ ГЛАВНАЯ ВСТАВКА ДИЗАЙН ПЕРЕХОДЫ АНИМАЦИЯ ПОКАЗ СЛАЙДОВ РЕЦЕНЗИРОВАНИЕ ВИД

Вставить Создать слайд Раздел Буфер обмена Слайды Шрифт Абзац Рисование

Макет Сбросить Найти Заменить Выделить

Заливка фигуры Контур фигуры Эффекты фигуры

Упорядочить Экспресс-стили

1 2 3 4 5 6 7 8 9

4.3.1. ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТЬ «ФУНКЦІЯ» ТА «РОЛЬ»

Заго

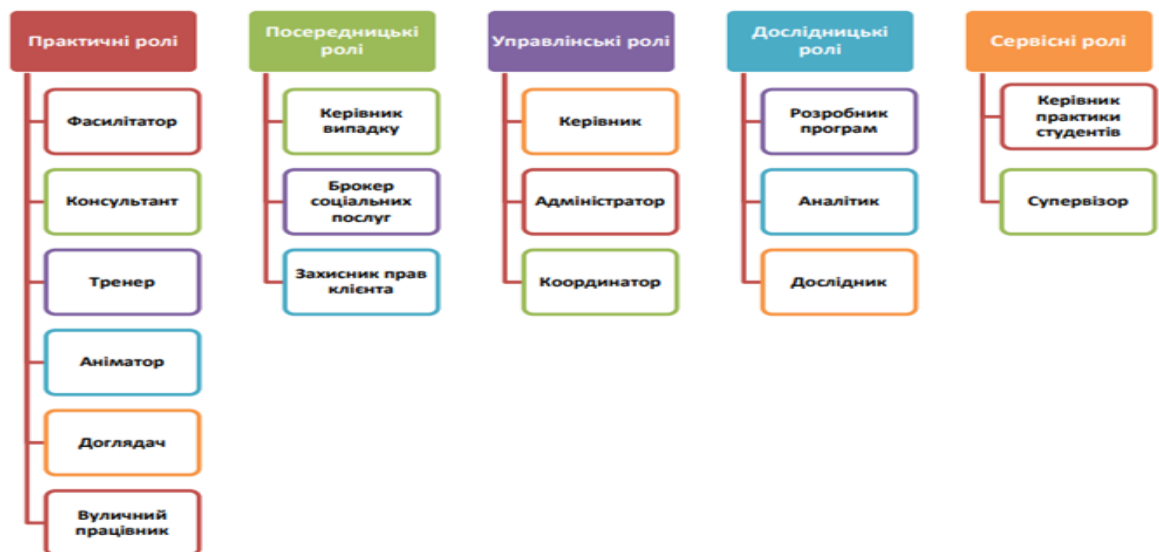
Текст

	Функція	Роль
Походження слова	Від лат. <i>functio</i> — виконання, здійснення, звершення чогось	Від лат. <i>rotulus</i> – паперовий свиток для акторів, де написані їхні слова
Значення	Загальне тлумачення: обов'язок, коло діяльності когось У соціології: роль, яку виконує той чи інший елемент соціальної системи в її організації як цілого У філософії: термін, який вживають для опису діяльності або зв'язку різних категорій	Загальне тлумачення: яка-небудь робота, яке-небудь заняття, певний вияв себе в чомусь; вплив когось на щось; чия-небудь участь у чомусь У соціології: набір очікувань або поведінки, асоційована з позиціями у соціальних структурах
Розуміння у соціальній роботі	Призначення та обов'язки соціальних працівників, коло їх діяльності у межах досягнення цілей соціальної роботи	Модель поведінки, детермінована фаховою культурою; робоча функція, що передбачає застосування певного підходу; низка конкретних завдань, виконання яких очікують від соціальних працівників

Заметки к слайду

СЛАЙД 8 ИЗ 45 РУССКИЙ ЗАМЕТКИ ПРИМЕЧАНИЯ 107% 8:39 15.05.2023

4.3.4. ГРУПИ РОЛЕЙ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ

Етика соціальної роботи

**Порівняльна характеристика професійної етики
та професійної деонтології**

Професійна етика	Професійна деонтологія
Відображає духовний аспект професійної діяльності, що розкривається в загальних положеннях етики як науки про мораль, яка виступає необхідною умовою самоорганізації суспільних індивідів.	Відображає практичний аспект професійної діяльності через конкретні моральні вимоги до представників визначеної професії у ситуаціях зміни субординації моральних вимог.
Не створює норми, принципи, правила поведінки, а лише їх вивчає, узагальнює, систематизує, обґрунтовує, тому етичні положення виступають як ідеальне відображення моральності, а не її практичне втілення.	Вибудовує чіткі морально-етичні орієнтири імперативного характеру щодо реалізації професійного обов'язку.

л1 Сутність етики соціальної роботи - PowerPoint

ФАЙЛ ГЛАВНАЯ ВСТАВКА ДИЗАЙН ПЕРЕХОДЫ АНИМАЦИЯ ПОКАЗ СЛАЙДОВ РЕЦЕНЗИРОВАНИЕ ВИД

Вставить Создать слайд Раздел Буфер обмена Слайды Шрифт Абзац Рисование Упорядочить Экспресс-стили Эффекты фигуры Найти Заменить Выделить

8
9
10
11
12
13
14
15

3i
Тє

4.3.3. КЛАСИФІКАЦІЯ РОЛЕЙ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЗАЛЕЖНО ВІД ЗАВДАНЬ

Завдання соціальної роботи	Ролі соціальних працівників
Підвищувати здатність клієнтів до розвитку, до розв'язання проблем і подолання труднощів	<ul style="list-style-type: none"> Фасилітатор, заохочувач Консультант (соціально-психологічне та інше консультування) Тренер, учитель соціальних навичок
Зв'язувати клієнтів із системами (закладами тощо), які надають ресурси, послуги та можливості	<ul style="list-style-type: none"> Керівник випадку Брокер соціальних послуг Захисник прав та інтересів клієнта
Промувати ефективну та гуманну діяльність систем, які забезпечують ресурси та послуги	<ul style="list-style-type: none"> Консультант, експерт соціальної служби Координатор Керівник (супервізор)
Розвиток та удосконалення соціальної політики	<ul style="list-style-type: none"> Розробник програм, напрямів роботи Дослідник Аналітик Представник інтересів громади

Заметки к слайду

слайд 10 из 45 русский ЗАМЕТКИ ПРИМЕЧАНИЯ 107% 9:15 15.05.2023